

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Caput I. Ordinem Visitationis B. Mariae instituit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

VITÆ
B. FRANCISCI
SALESII

PARS QUINTA.

Ad obitum usque Viri Dei

CAPUT I.

Ordinem Visitationis B. MARIAE instituit

ut palmam ajunt locis tantum calidis
feracem esse, ubi vis præterea sterilitas
sic languet virtus, nisi illi vim & efflu-
via caritatem amoris ardor tribuat: ut
que balsamum Ægyptiacum Syriacum
que, nunquam manat commodius, quam dum per
æstus Canticæ inciditur; sic nunquam spiravit
odorem illum suum virtus Sanctorum diffundit
quam cum zelo illo, qui illos comedit, incensissimè
vigilantissimo quodam studio occasiones omnes
vini cultus promovendi, juvenatiumque anima-
rum indagant. Id adeo cernere in Sancto Episcopo
politicè; nam in omnes divinæ gloriæ augende
vias intentus, ad ea quæ tam fructuosè gerere
etiam Ecclesiam Dei auxit novâ familiâ Monachorum

hūm, quas Visitationis vocavit. Tali institutore;
 non mirum si tam apprimè didicerunt primæ illæ;
 quas ipse per se in viâ salutis & perfectionis dire-
 xit, holocaustum sui in sanctis illis flammis carita-
 tis facere & offerre: quarum deinde exempla va-
 luerunt, valentque etiamnum ad informandas a-
 lias. Equidem si ex S. Hieronymo, Cœnobita Vir-
 ginum sunt flos & gemma inter ornamenta Ec-
 clesiæ: illud tamen fortè dicere mihi liceat, cū
 in floribus lectiores sint alii aliis; in gemmis aliæ
 aliis illustriores, pretiosioresque; habere aliquid
 Ordinem Visitationis, supra huiusmodi Collegia
 Virginum. Anni sunt quinque & viginti; ex quò
 indignus licèt, publica negotia multa attingo, quo-
 rum occasione fieri non potuit; quā permulta de
 Religiosorum Ordinum statu cognoverim: nul-
 lum non eorum observo, nullum non eorum In-
 stitutorem venero ex animo: illud tamen profi-
 teor, videri mihi Ordinem Visitationis id habere
 à Deo, tanquam *sementi benedixit Dominus*, (a) quò
 antestare videtur aliis, quòd sanctissimas quasque
 leges humilitatis caritatisque servat exactiùs; at-
 que hinc est, quòd illæ sâ existimatione & opinio-
 ne quam habere debeo de aliis; dissimulare non
 possim, quin magis me afficiant ea quæ quotidie à
 candidis illis mentibus usurpari video.

Ergò, ubi tempus advēnit, quo constitutum
 Domino Deo ex sempiterno decteto erat, Ordi-
 nem Visitationis, tanquam selectum florem, Ec-
 clesiæ areolis addere; idem vehementer impulit
 Franciscam illam Fremiottam (de quâ supra)

(a) Isai. 61.

306 VITÆ B. FRANCISCI SALESI
illius ejusdem floris tanquam caulem summi pe-
titi, dirumpere vincula, quibus alligata adhuc par-
solo tenebatur. Quare impulsioni gratiæ mouen-
gerens, compositâ re familiari & domesticâ, cum
seculi nuncium remittere statuit, abdicatis hinc
ejusdem, vanisque opinationibus. Ita, cum Ab-
cium pervenisset III Cal. Apr. l. anni à Christo
nato MDCX, cum matronis aliis duabus hinc
dispari claritudine natalium; initium Congrega-
tioni dedit postridie Non. Junii, anni illius eju-
dem, quo die in Ecclesiâ commemoratio perag-
tur S. Claudii, & in quem præterea, eodem anno
incidebat festa celebritas SS. Trinitatis; ut opte-
ri liceat voluisse Dominum jam tum indicare, ve-
le sibi cultum adhiberi à tribus illis feminis sic,
mutuâ dilectione, quæ sanè arctissima inter eas
tercessit, & intimâ cordium in unum idemque
consilium conspiratione, imaginem quandam
vinæ naturæ unius atque ejusdem in angustissimâ
illis Personis tribus adumbrarent,

Ubi illis Sanctus Patriarcha benedixit, ab-
derunt se se continuò eas in ædes, quas illis ipse
uno suburbiorum oppidi parandas curaverat, &
jam tunc ut DEO viverent, deserunt sibi vivere.
hinc consecuta incredibilis quædam animorum
quies, atque tranquillitas, filiorum carissimorum
DEI. In id incubuerunt præcipuè, ut quas consti-
tutiones pius Legislator tulerat, eas quam-exactis-
simè observarent: quæ constitutiones tam sunt
similitudinem Evangelicæ perfectionis, ut ex
quotundam sensu eximiorum cultorum DEI, sunt
tanquam medulla, succus, & breviarium ejusdem
Evang.

Evang
erunt
vange
temp
nem p
Incarn
fuisse
lunt C
menta
eadem
verò I
tudini
rat fa
ceret.
in sanc
turaq
vulner
tibus
beato
ner Vi
pretio
tò voc
convi
debea
tantu
taxat
in san
Hæc
perfec
Ide
grega
ma q
(b)1.

Evangelii : proinde, quæ mulieres tam fortunatæ erunt, ut eas servent fideliter, eæ merito filia Evangelii vocari poterunt, à DEO his postremis temporibus inductæ in Ecclesiam, ut imitationem profiteantur virtutum duarum, quas Verbo Incarnato singularem quendam in modum cordi fuisse constat, Mansuetudinis & Humilitatis, quæ sunt Ordinis ejusdem tanquam bases & fundamenta : unde illa prærogativa existit, ut Moniales eadem, filia cordis JESU dici possint. Auctor vero Instituti talis, quod totum videlicet mansuetudinis & caritatis legibus utitur, prædicare poterat *factum se omnibus omnia, ut omnes Christo lucrifaceret.* (b) Hinc illa tanquam prædictio, fore ut in sanctâ illâ Congregatione à pluribus haurirentur quæ in gaudio de fontibus Salvatoris, eque vulneribus Christi JESU illapsurum piis mentibus factum quendam rorem, idque assidue in beato illo Calvaria secessu, ubi alligatas eas continet Visitationis Institutum; & earum sitim ibidem pretioso illo rore extinctum iri. Neque immerito vocari Institutum idem potest Imago mystici convivii ex Evangelio, ubi impleri sedes omnes debeant, ubi imbecillæ æquè & valentes admittantur, unde excludatur nulla, quæ *vestem* dumtaxat habeat *nuptialem*, hoc est, insigne caritatis, & in sanctâ vocatione perseverantem fidelitatem. Hæc cuncta pius ipse Institutor hanc in modum persequi solebat.

Idcirco potissimum, agebat, sancta ista Congregatio constituta est, ut habere possint infirmæ quò confugiant. Nam etiam si non plurimis

(b) 1. Cor. 9.

V 2

nequæ

„ neque gravissimis vexationibus afflicentur
 „ pora, non tamen carent virtutibus iis, quibus
 „ Religionis tanquam nata continentur. Or-
 „ cium B. MARIE in Choro recitant: dant
 „ ram meditationi, orationique quæ mente
 „ cipitur: habent statas horas ad laborem, ana-
 „ ad silentium; obedientiam, humilitatem, pe-
 „ pertatem colunt, hancque postremam sic,
 „ nulla proprium quidquam habeat. Sunt ex
 „ diligentissimæ in exercendis iis quæ imper-
 „ tur, mentem animûmque adficiunt ad
 „ rum amorem DEI: est earum vita tranquilla
 „ interior, ingentis ædificationis: id sequitur
 „ potissimum, ut nihil nisi DEI gloriam quærant
 „ in summæ illius Majestatis conspectu stent
 „ liter, abnegent assidue semetipsas, rei creaturæ
 „ jusbet vinculis exolutæ, sic, ut ad humana
 „ libet claudant oculos, eò usque, ut si cujus Regi-
 „ Filia Ordinem Visitationis cogitaret, ambiret
 „ que, eam tamen exclusuræ sint, nisi & vocat
 „ ejus agnosceretur esse legitima, & ipsa iis
 „ instructa dotibus, quæ Monialem omnino
 „ perfectionis numeris absolvendam decem
 „ Nec verò Religiosa vita magnoperè eget do-
 „ tibus iis, quæ maximi in seculo sunt: in Cæ-
 „ biis, anteponenda humilitas earum, quæ elegit
 „ runt abjectæ esse in domo DEI sui, rebus iis
 „ in seculo præcipuam habent commendationem
 „ in vulgus: etenim sapientia hujus mundi in
 „ ca est Christo crucifixo: Proinde, Regimæ
 „ minasque principes & opulentas admittant
 „ ut non rejiciant tenues, spurias, eas quarum

rentes extremo supplicio affecti sint; quando-
 quidem non sunt eæ paternis affines crimini-
 bus; cæcas, claudas, dum sint corde sano, recto,
 humili, morigerato, pleno amoris DEI: qui qui-
 dem amor ipsas utique ad rectè agendum inci-
 tabit, & ad veram sanctitatem adipiscendam:
 quæ tales sunt, sunt in oculis DEI pretiosæ. Hæc
 ille; nos cum S. Basilio (c) dicamus: *Hoc
 vitæ genus qui diligenter colunt, in caelestem ac summam
 virtutem imitari videntur.* Et profectò jure illos S.
 Bernardus miratur, qui in corpore passibili ac
 mortali, tanquam cælestes Intelligentiæ vivant,
 quosque Angelos terrarum vocare licet; quando-
 quidem ita vivunt in terris, ut in cælis sit eorum
 conversatio.

Ceterùm, dum primùm Congregationem il-
 lam Beatus Præsul instituit, mens ejus illa fuerat,
 ut quæ se ad eam adjungerent, illæ post emissam
 professionem exirent ad ministrandum ægrotis:
 idque tenuit totum quinquennium, insigni qua-
 dam modestiâ, humilitate, mansuetudine famula-
 rum Dei, ac vicissim ingenti approbatione civium;
 donec in mentem venit Illustrissimo Archiepisco-
 po Lugdunensi, Dionysio Marquemontio, per op-
 portunum fore, si Congregatio eadem in Religio-
 sum Ordinem & re, & titulo transiret. Id ad e-
 ùm sibi ita videri, Gebennensi Episcopo signifi-
 casset, haud obscure præ se tulit, in initio, submolestè
 id à se audiri; quòd cum consilio suo pugnaret:
 non quòd cuperet sibi satisfacere, sed eo solo no-
 mine, quòd prius illud vitæ genus, in quo annos
 V 3 jam

(c) Constitut Monasticar. cap. 2.

gio VITÆ B. FRANCISCI SALESII
jam quinque famulæ Dei exegerant, minis hono-
rificum in oculis hominum esset; respondit tamen
Episcopus Archiepiscopo sic, ut asseveraret se, iu-
dicium suum abdicando, cohibere quoque deli-
deria sua. *Obmutesco, inquit, in unam Dominum
providentiam intuens: atque adeò certum mihi est, ea
quæ per V. Dominationem mihi significabuntur. Ita cum
ad Paulum V. Summum Pontificem scripsisset
Archiepiscopus, deque totius rei statu certior
ipsum fecisset; ipsi eidem Fundatori facultatem
dedit Pontifex Congregationem eandem in Or-
dinem Religiosum auctoritate Apostolicâ ma-
tandi, sub Regulâ S. Augustini, eandemque Re-
gionem ipse deinde eadem Apostolicâ auctori-
te confirmavit, decoravitque omnibus privilegia
prærogativis, immunitatibus, quibus aliæ Mon-
achium Religiones gaudent: Domino Deo eum
modum honestante humilitatem, demissionem
que humilis famuli, qui nihil quidquam ullâ
præter unam ipsius gloriam sequebatur. Remissè
sic deinde narravit cuidam è familiaribus, famu-
liari illâ simplicitate quâ nunquam non uteba-
tur,*

» Planè, inquit, acquievissem in nomine
» plis Congregationis, cui sola caritas cælestis
» que sponsi observantia, & timor pro septis, pro
» que clausurâ esset: sed quoniam aliter vultum
» Domino Deo, imo ex corde sanctissimis illius
» decretis acquiesco: & acquiesco non solum pla-
» cidè & tranquillè, sed etiam cum singulari
» jusdam consolationis sensu. Quid enim in
» omnibus specto, quid sequor, nisi ut glorificetur
Deus,

Deus, sanctissimusque illius amor diffundatur
 plenius in animas, quibus id tantum boni ob-
 tinget, ut se totas ipsi dicent & consecrent? Con-
 gregationem nostram summè diligo; at diligo
 sine anxietate, sine quâ tamen non solet amor
 vivere: meus autem, qui vulgaris non est, vivit,
 mihi crede, sine illâ, cum fiducia autem ingenti
 fore, ut Domini Dei manus plura in gratiam,
 illius exigui Ordinis faciat in posterum, quàm
 venire in mentem hominibus queat. Tum do-
 lorem inter gaudiumque alternans, Hei mihi!
 dum menti meæ objicio Gebennam meam
 Calvinisticam, tanquam Babylonem, ubi San-
 ctuarium sit pro deridiculo, & domus Dei con-
 fusione plena; nihil nisi super ejus exitiabili casu
 lamentari possum: dum verò intueor in pusil-
 lum humilemque Ordinem Visitationis, unde
 tanta seges divinæ gloriæ, inficiari nequeo quin
 sensus aliquis consolationis tangat animum
 meum ex Episcopatu, qui occasionem faculta-
 temque instituendi illius mihi præbuerit.

Atque hinc videas, quemadmodum compara-
 tus animo sanctus Episcopus esset, cujus mœror
 ex injuria Dei, cujus gaudium ex ejusdem gloriâ.
 Et verò si causam mœroris objiciebat Gebennen-
 sum obstinata pervicacia, cælestis cujusdam exul-
 tationis materiam subjiciebat in horas, sanctimo-
 niæ studium ingens, cui operam impigrè dabant
 novæ sponsæ Christi JESU. Ac si de Cœnobiis
 cunctis virginum dici potest, (d) illas Dei
 imaginem esse, respondentem ad sanctimoniam

V 4 Domini,

(d) S. Cyprian. S. Laurent. Justin.

312 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
Domini, illustriorem portionem gregis Chri-
storum conclusum, paradysum deliciarum, lectu-
nuptialem, thalamum immaculatum, Academi-
am virtutum uniuersarum, lectum in quo
Sponsus virginum quiescat, stationem mili-
tium, domum sanctitatis, innocentiae integritatis
que sedem, scholam Religionis, perfectionis
culum; mihi hæc cuncta in Ordinem Visitationis
videntur proprio quodam jure convenire,

CAPUT II.

Caritas Francisci in excipiendis Con- fessionibus.

QUOD de Christo JESU prædicavit
per Isaiam (a) Deus, *Ecceservus meus, et
spiritum meum super eum; judicium Gentibus profertur
illud de ejus famulo, usurpari proportionem quædam
Ac spiritum quidem Dei ipsum habuisse, tum
omnia testantur, tum præstantia quædam singula
ris in Confessionibus aptè excipiendis; quæ
munere juxta animarum dispositiones varias
miè munia Judicis, Patris, Medici, Fratris, Amici
usurpabat, unumquemque unctioe trahens
et sancti nominis JESU, quod pro balsamo
erat ex Francisci ore stillanti, cujus odor sic afflu-
bat corda contentium, ut gaudio collique-
rent, aquis amaris pœnitentiæ in ignem caritatis
consumentem mutatis.*

Diebus Dominicis festisque, ad homologium
accedebat inde usque ab horâ quintâ
inâ; ibidem ad meridiem usque consistebat,

(a) Cap. 42.